

întîi grupul de 6 file (ff. 99—104) și apoi cel de 7 file (ff. 105—111). Cele două grupe de file se încadrează în fragmentul IX din ediția prof. P.P. Panaitescu, și anume în capitoul intitulat *Слово на казателно Іу Нѣгоє воєводи къ Къзавкаленомъ снъ скоємъ Оѡв(а)сѣю и нннѣ(м) помазанникѣмъ ежѣи(м) о ма(с)тънн и о покон* (Cuvînt de învățătură al lui Io Neagoe voievod către iubitul său fiu Teodosie și alți unși ai lui Dumnezeu, despre milostenie și împăcare). Mai precis, grupul I, de 7 file, făcînd parte toate dintr-un singur caiet, reprezintă chiar lacuna marcată în ediția prof. P. P. Panaitescu la p. 249, r. 35—36, fiind continuat exact de textul următor (p. 249, r. 36—p. 250, r. 31, trad. p. 300, r. 31 — p. 301, r. 32); după acesta continuă, la fel de exact, grupul II, de 6 file, care aparțin altui caiet.

În ediția textului românesc a lui N. Iorga<sup>1</sup>, cele două fragmente ineditate corespund paginilor 238 (r. 4) — 243 (r. 2) și 244 (r. 22) — 249 (r. 14), iar în ediția textului grecesc, tipărită de V. Grecu<sup>2</sup> — paginilor 172 (r. 8), resp. trad. rom. p. 173 (r. 8) — 176 (r. 39), resp. 177 (r. 35) și 178 (r. 35), resp. 179 (r. 34) — 184 (r. 28), resp. 185 (r. 26).

Însoțind reproducerea textului de fotocopiile paginilor respective, am considerat potrivit să adopt pentru transcriere un procedeu suficient de exact și în același timp simplu pentru tipografie și pentru cititor; am coborît în rînd, între paranteze rotunde, literele suprascrise, dar n-am întregit între paranteze drepte prescurtările, întrucît astfel de întregiri pot fi uneori arbitrare și sînt incomode la lectură; am renunțat la accente și „spirite“, care de multe ori nu au nici o valoare, și am modernizat punctuația. În prezența fotocopiilor — care permit specialiștilor să facă cercetări asupra grafiei, accentuării etc. —, acest procedeu mi se pare mai potrivit nu numai pentru istoricii literari, ci și pentru lingviștii care se ocupă de gramatică, lexicologie și fonetică (minus accentologia); transcrierea „fotografică“ a textului este foarte dificilă pentru tipografie și, în parte, chiar pentru cititor, în timp ce întregirea tacită a prescurtărilor — cum procedează de obicei istoricii noștri — face textul inutilizabil de către lingviști. În foarte rare cazuri, am folosit, totuși, parantezele drepte pentru a restitui unele litere, șterse din manuscris sau, în cazul traducerii, pentru a lămuri mai bine sensul unei propoziții, întrucît aceasta este, pe cît posibil, exactă și adecvată textului original. De aceea ea este întrucîtva arhaizantă<sup>3</sup>, căci am ținut seama de vechea traducere românească din sec. al XVII-lea, utilizînd atît ediția Iorga, cît și — prin bunăvoința colegului Dan Zamfirescu, care pregătește o ediție critică a textului românesc — transcrierea manuscrisului nr. 109 de la Biblioteca Academiei R.S. România, Filiala Cluj (fost în biblioteca domnului Țării Românești Ștefan Cantacuzino, 1714—1716).

Fiind vorba aici de reproducerea a două mici fragmente, n-am crezut necesar a prezenta, fie și în rezumat, întreaga problematică istorico-literară

<sup>1</sup> *Învățăturile lui Neagoe Vodă (Basarab) către fiul său Teodosie*, Vălenii de Munte, 1910, care reproduce ediția cu totul imperfectă, „îndreptată“ de Ioan Eclesiarhul, la 1843.

<sup>2</sup> *Învățăturile lui Neagoe Basarab, domnul Țării Românești (1512—1521)*. *Versiunea grecească* (Academia Română. Studii și cercetări, LX), București, 1942.

<sup>3</sup> Cf. observațiile lui Em. Bucuța, pe marginea traducerii lui V. Grecu, în articolul *Un voievod filozof*, reproduc în *Pietre de vad*, vol. IV, București, 1944, p. 247—253.